Wõru Teataja

Wõru- ja Petserimaa ajaleht.

Ilmub kolm korda nädalas: esmaspäewal, kolmapäewal, reedel.

Üksiknumber 5 senti.

Tellimishind: 1 kuu 50 s., 2 kuud 1 kr., 3 kuud 1 kr. 50 senti, 1 aasta 5 kr. 50 senti.

Kuulutuste hinnad: kuulutuskiljel 5 senti, lehe eesotsas 10 senti ja teksti keskel 12 s. mm. Aadressi muutmine 10 senti.

Toim. ja tal. aadress: „Wõru Teataja", Wõru.

Telefonid: Toimetus ja toimetaja K. Ehrmann 180, trükikoda 131

Wastutaw- ja tegewtoimetaja K. Ehrmann. Wäljaandja: Wõru Ajalehe Ühisus. Walter Pohlak'u trükk Wõrus, 1935. a.

Toimetuse kõnetunnid: Tartu tän. nr. 11, kella 10—2 ja 3—5.

Asutatud 1913. aastal.

Nr. 139. Esmaspäewal, 2. detsembril 1935. a. 22. aastakäik.

Tehtud töö tagajärgi

Wõru malewa aastapäewa 1. detsembri aktuselt.

Eile kl. 11 homm. toimus K. L. Wõru malewa õppesaalis malewa aastapäewa ja 1. detsembri sündmuste mälestamisaktus. Aktusele oli kogunenud arwukas pere malewlasi pääliku nii maalt kui linnast. Päewakohaste kõnedega esinesid malewapäälik major Heljuste ja wanem-instruktor kpt. O. Puusepp. Wõru linna- ja linnaümbruskonna malewkondade päälikud töid terwitusi oma malewkondade juhatuste nimel. Aktusel anti üle ka I. a. tegewusperioodil omandatud auhinnad ja meistermärgid. Aktust, mis lõppes kl. ½1 päewal, kaunistas Wõru linna malewkonna orkester munsikaliste ettekannetega.

Järgnewa aasta tegewusperioodil on kawas pidada ülerkiliised kaitseliidu juusawõistlused Wõru malewa maastikul saabuwa aasta weebruaris, ning terwe rida eneseawaldust õppuste ja laagrite näol malewkondade ulatuses.

1935. a. omasid auhindu järgmised malewkonnad:

1. Wõru aj. maawalitsuse poolt wäljapandud rändauhinna — suur hõbedane Eesti kapp — „Parimale malewkonnale kõigil wõistlusaladel" — Antsla malewkond.

2. Wõrumaa kindlustusseltside poolt wäljapandud rändauhinna — „Parimale malewkonnale wintpüssist laskmises" — Wõru linna malewkond.

Tagajärjed arwestatakse laskemeister- ja karikawõistluste aladel kokku.

3. Malewa päälliku poolt wäljapandud rändauhinna — suur hõbe pokaal — „Parimale malewkonnale sw. püstolist laskmises" — Antsla malewkond.

Tagajärjed arwestatakse laskemeister- ja karikawõistluste aladel kokku.

4. Malewa päälliku poolt wäljapandud rändauhind — suur karikas wõitja kujuga — „Parimale malewkonnale sõjalises kolmewõistluses" — Wõru linna malewkond.

5. Malewa päälliku poolt wäljapandud rändauhind — suur kaminakell — „Parimale malewkonnale wälisside wõistlustel" — Antsla malewkond.

6. Kindral J. Sootsi poolt wäljapandud rändauhind — hõbe shrapnell — „Parimale malewkonnale rännaklaskewõistlustel" — Antsla malewkond.

7. Wõru linna pankade poolt wäljapandud rändauhinna — hõbedane Eesti kapp — „Parimale malewkonnale kergejõustikus" — Rõuge malewkond.

8. Malewa juhatuse poolt wäljapandud rändauhinna — hõbekarikas — 2. kohale tulnud malewkonnale rännakwõistlustel — Wõru linna malewkond.

Neid auhindu tuleb wõitjatel ükstustel kaitsta kas 3 aastat järgimööda wõi 5 a. waheldamisi.

Weel antti üle järgmised auhinnad:

1. „Ülerkiliselt parimale kuulipildurile" — Joh. Tõht, Wõru malewast, kes omandas Pikalaenu Panga suure hõbepokaali.

2. Parimale üksusele karikawõistlustel Linnaümbruskonna malewkonnas — Sõmerpalu kompanii, omandas kristallkarahwini.

3. Parimale üksusele Linnamalewkonnas — gaasikomando, omandas hõbepokaali.

Ainult siis pakub kohwi joomine suurimat mõnu, kui tarwitate meie kõrges hääduses

KOHWI SEGUSID

(segatud Soome retseptide järele).

SÕJAWÄE MAJANDUSÜHISUS

WÕRU OSAKOND

Wõrus, Jüri tän. 24, telefon 129.

Weksliwaras 6 kuuks wangi

2. jaoskonnakohtunik karistas tänasel kohtuistungil weksli warguse pärast Urwastest pärit Arnold Landra't, 23. a. wana, 6 kuise wangistusega.

A. Landra, kes end kohtus süüdi tunnistas ja kergemat karistust palus, oli 7. now. s. a. Antsla alewis elutsewa Mart Tederi toast lukustamata sahtlist warastanud 3 blankowekslit, kogusummas 250 krooni.

Antud karistuses wõetakse arwesse 23 päewa eelwangistust, mis süüalusel juba istutud.

Noorte Kotkaste 5. aastapäew

Lühikese ajaga tehtud suur töö. Hulk tunnustusi Wõru ja Petseri malewas.

Meie noorkotkad pidasid laupäewal, 30. now. oma 5. aastapäewa, kuna wiis aastat tagasi sel päewal asusid tegewuse esimesed noorkotkaste rühmad. Selle wiie aasta jooksul on noorkotklus arenenud tugewamaks ja suuremaks noorte-organisatsioonis, kes oma liikmete kaswatamiseks on suutnud teha palju head tööd. Üle riigi on praegu 615 noorkotkaste üksust, kelle liikmete arw on 9509. Üheks suuremaks pereks on noorkotkaste Wõru malewa, 81 üksusega ja 1048 liikmega. Wõru malewast on suuruselt ees ainult Tartumaa malew, kus on 86 üksust ja 1196 liiget. Kuid Wõru malewa pole teiste hulgas mitte ainult üks suuremaid, waid ka üks tunnustatumaid oma töös ja saawutistes. Mitmesell aastail on noorkotkaste pere nii Wõru malewas, kui ka üle riigi tublisti kaswanud, sedamööda on suurenenud ja tõhusamaks muutunud ka töö.

5. aastapäewa puhul tunnustas noorkotkaste pääwanem kindr. J. Laidoner eeskujulikuks noorkotkaks ja lubas kanda eeskujuliku noorkotka märki Petseri malewast haugas Alf. Nigolil. Noorkotkaste hoolsusmärgi wäärilisteks tunnnustati Wõru malewast Arn. Himma ja Osk. Pedastsoar. Hoolsuspaela wäärilisteks tunnustas pääwanem Wõru malewast: Ew. Tuul — Kohkwa rühmast, ja Elmar Peterson ning Aksel Kikka — Lepistu rühmast; Petseri malewast: L. Tensing, Ilja Okmus, Wasilli Soarino, A. Tubli, Joh. Altin, M. Reinola, Wass. Ago ja L. Tsekker. Kotkajuhimärgi wäärilisteks on tunnustatud Wõru malewast Hugo Töldsepp ja Ernst Orut. Teenetemärgi wäärilisteks tunnustati Petseri malewast Richard Saarnikt. Teenetekirja wäärilisteks tunnustati Wõru malewast B. Altosaar, Elm. Palloson, Jaan Gumann, Walter Wentsel ja Jaan Sibul, ning Petseri malewast Oswald Jiwes, Nik. Lupkin, Jaan Sikk ja Taiwo Kaldroo. Noorkotkaste Aitaja märgi wäärilisteks tunnustati Wõru malewast August Kohwer, Pauline Muuga, Ludw. Oja, Karl Kiwi, Wold. Kommer, Gustaw Saar, Ed. Ploomipuu ja Osk. Sander; Petseri malewast Aleks. Tumola, Nigul Kalleste ja Aleks. Rikken.

Wõru noorkotkaste aastapäew

Ühenduses noorkotkaste 5. aastapäewaga korraldab Wõru linna noorkotkaste malewkond pühapäewal, 8. dets. gümnaasiumis aktuse ja peo. Aktuse kawas on päewakohased kõned ja muusikapalad. Sellele järgneb kohe pidu muusikaljste eitekannetega noorte omalt keelpilüide ja okariinide orkestrilt, sooloettekannete, wõimlemiste, masdeklamatsioonidega jne. Peol korraldatakse ka loterii-allegri rohkete wõitudega ja eineland kodutüdarde korraldusel.

Noorkotkaste Wõru malewa päälikutekogu koosolek peetakse kas selle kuu lõpul wõi jaanuarikuu alul, kus antakse edasi ka pääwanema poolt määratud märgid.

Piparkoogid sulawad suus,

kui nad on walmistatud meie paksust **suhkrukiirupilt** ja kõrges hääduses piparkoogi würtsidest.

Sõjawäe Majandusühisus

Wõru osakend

Wõrus, Jüri tänaw 24, telefon 129.

M. Park 50-aastane

Täna, esmasp., täitub 50 aastat Manglus Pargil, kes teenib Wõru wangimajas wanemsaatjana ja ühtlasi toimetab tööstuse alal arwepidamist, 19. weebruarist 1921. a. alates. Seega seisab tal ees ka lähemal ajal 15 aasta ametijuubel.

M. Park on sündinud 2. detsembril 1885. a. Wõrumaal Nurst wallas talumehe pojana. Hariduse on ta saanud tolleaegses kõhalikus wallakoolis. Wanemate kehwuse tõttu ei olnud wõimalik noorel haridust ihkawal poisil kõrgemasse kooli edasi õppima minna, waid täiendas oma haridust iseõppimise teel kodus ja wene sõjawäeteenistuses. M. Park teenis aega 13. Narwa Husaari polgus ja oli polgu wanem kirjutaja, mis oli tolle aja kohta haruldane. Juubilar on läbi teinud maailmasõja ja ka osa wõinud wabadussõjast.

M. Park on hoolas ja wäsimata töösjõud asutuses, ustaw ja täpne ametikohuste täitmisel. On wastutulelik igale, kellel tegemist temaga, kas eraelus wõi ameti alal. Ka oma kaasteenijate seas on M. Park lugupeetud ja armastatud isik. Juubilar on oma kaine oleku ja kokkuhoiuga oma wähesest ametnikupalgast ka Wõrus kinniswara suutnud omandada ja selle eeskujulikult lühikese aja jooksul korda seadnud.

Soowime juubilarile õnne ja edu tulewikus ning raugemata terwist, et ta weel kaua wilbiks meie keskel.

End. wallawanema weretöö

Haawas Tartu wõõrastemaja hoowil oma naist ja surmas enda.

Laupäewa õhtupoolikul kella 4 ajal leidis aset Tartus masendawalt werine sündmus. Raekoja tän. nr. 51 asuwas Halliski fisefõõduhoowis haawas Wana-Kuuste endine abiwallawanem ja praegune wallawolinik August Laaber, 45 a. wana, oma lahuselawat naist Annat, 34 a. wana, elukardetawalt, lastes talle rewolwrist kolm kuuli kehha, ja surmas selle järgi enda kahe lasuga pähe. Juurderutanud inimeste abil ja politseiametnike korraldusel toimetati Anna Laaber ülikooli 1. haawakliinikusse, kus ta seisukord wäga raskeks tunnistati, kuid siski on lootusi ellujäämiseks. Weretöö toimis Laaber joobnud olekus ja sõnawahetusse sattudes oma naisega.

Kas Vastseliinas oli süütamine?

Teatawasti hukkus tules mööduunud nädalal Wastseliinas kohalik loomaklinik. Reedel lewinesid kuulduseid, et siin süütamisega tegemist. Wõru kriminaalpolitsei asus otsekohe õnnetuse põhjust selgitama, kuid seni pole kindlaks tehtud, et siin süütamisega tegemist oleks. Paistab, et süütamise kahtlustus ära langeb ja alles jääb waid õnnetu juhtum tulega.

Tuleõnnetus Koorastes.

Mööduunud nädalal, 27. skp. põles Koorastes Jüri Ussaka talu maa pääl August Reedele kuuluw kuiwatise katus ja kuiwatise seesmisi selnu sõele. Tuli sai alguse arwatawasti truubi laelt. Tuli tekitas omanikule 180 kr. kahju. Maani mahapõlemisest pääseud hoone oli tule wastu kindlustatud kohalikus k.-s. 160 kr. eest.

Uuendage weel täna „Wõru Teataja" tellimine.

Kr. Raud audoktoriks.

Eile pidas Tartu ülikool oma traditsioonilist aastapäewa, mis puhul peeti kell 12 ülikooli aulas aktust, kus tehti ka teatawaks, et ülikool on hinnanud kunstnik Kr. Raua tööd audoktori diplomi wäärilisteks, mispärast kunstnik Raud on walitud Tartu ülikooli audoktoriks. Kunstnik Raud pühitses okt. kuul oma 70. sünnipäewa. Oma maalidega on ta esinenud mitmetel kunstinäitustel ka wäljaspool kodumaad. Tema wõimaseks suurteoks on „Kalewipoja" illustreerimine.

Autojuhikatsed Antslas.

5. skp. korraldatakse Antslas komisjoni poolt katsed neile, kes soowiwad omandada jõuwankri juhtimisluba. Seekord tahawad Antslas autojuhi katsetest osa wõtta 11 inimest.

Jänesejaht Wastseliinas.

Eile toimus Wõru Jahiseltsi korraldusel ajujaht Wastseliina metskonna Juuda wahtkonnas. Kütid, arwult 15, said saagiks 19 jänest ja ühe laanepüü. Kütid peawad seda saaki nimetatud jahimaalal wäheseks, kuna eb-saoodus siin peletas jänesed metsast nurmedele. Rekordkütiks osutus E. Lauri, 3 jänesega.

Kammermuusika õhtu Wõrus

5. detsembril korraldatakse Wõru 1. algkooli saalis kammermuusika õhtu sjuka kawaga. Esinewad trios ja solistidena härrad J. Kotkas (wiiul), E. Noorhani (tshello), H. Känd (tlawer). Instrumentaal muusika wahel esineb hr. J. Ennulo (bariton) laulus. Kawas on pääle rahwuswaheliselt tuntud helimeistrite Giordano, Borodini, Rachmaninoffi, Wieniawski tööde ka mitmed Wõru helimeistrite tööd ja mõned wõimastest esitetkandel.

Arwesse wõttes kawa wärskust ja mitmekesisust kui ka seda, et Wõrus wõimastel aastatel kammermuusikat pole pakutud, tohiks eelseisew õhtu küll laialdast huwi äratada. Kammermuusika õhtu on kinnine, pääsmed saadawal tegelastelt. Algus kell pool 8 õhtul.

Prof. J. Kõpp tuleb Wõrru?

Ülerkiliku Ühistegewusnädala puhul, mis k. a. leiab aset 7.—15. detsembrini, pidasid läinud nädalal Wõru ühistegelaste juhid nõu nädala kawa ja nädala awamisaktuse üle Wõrus. Aktuse üksikasjalik kawa ei ole weel selgunud, kuid nagu kuulda, on astutud kontakti prof. Kõpuga aktuse kõne asjus. Teised kõnelejad selguwad kohalikest tegelastest. Aktust kaunistawad garnisoni orkestri ja laulu ettekanded solistidelt.

Ühistegewuse propaganda maal on jäetud kõigi kohapäälsete ühistegelaste asutiste, ühingute, pankade jne. korraldusse.

Wõru perekonnaseisu teated.

Wõru linna perekonnaseisuametniku juures on k. a. nowembri kuu jooksul registreeritud järgmised perekonnaseisu muuted:

Sündinud: Endel Tull, Jüri Peitel, Jüri Lasarew, Milja Kalamees, Woldo-Walen: Wiktor.

Abiellumiseks soowiawaldanud: Arwed Põld ja Meeta Kuus; Aleksander Eduard Punt ja Aliide Peek; Johannes Kudu ja Emma Rudsit; Nikolai Adamowits ja Meta Juliana Saul ning Johannes Konsberg ja Leida Anton.

Abiellunud: Gustaw Kalju Liiliallik ja Meeta Koopel; Aado Uusna ja Regina Maria Lepp; Jaan Paris ja Leida Elfriede Jõgar; Leonhard Eichenbaum ja Milla Elfriide Rumming; Nikolai Sudartshikow ja Hilda Jalajas.

Surnud: Elsa Krause — 34 a. wana, Miliaanla Leimann — 87 a. wana, Edmund Graf — 56 a. wana, Johan Langason — 76 aastat wana, Minna Oinas — 27 a. wana.

Uusi teid wõetakse wastu.

Keskn., 4. skp. toimub Wõrumaal järgmiste teede wastuwõtmine komisjoni poolt: Ruusa raudteejaama juurdesõidutee ümberehitamine 3. klassi teest 2. kl. teeks, Partsi 3. kl. tee reguleerimine ja Wõhandu jõel Pääsna puusilla wastuwõtmine ning Wõru-Rõuge 2. kl. teel Ala-Rõuge raudbetoonsilla ja õgwendustööde wastuwõtmine. Selleks ajaks oodatakse Wõrumaale ka teeministeeriumi esindajat.

Lõhuti restoraani aknad.

Eile, 1. skp. õhtul pekstl Weriora raudteeejaamas asuwal restoraanil aknad märatsejat ewenelaste poolt sisse.

Kaitsewägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner meie enesekaitse wajadusest.

Korjandus allweelaewastiku sihtkapitali hääks jätkub.

Allweelaewastiku sihtkapitali korjandussummade piduliku üleandmise järele riigiwanemale Kadrioru lossis neljapäewal kaitseminister korraldas ohwitseride keskkogu eine, millest wõtsid osa kaitsewägede ülemjuhataja, wabariigi walitsuse liikmed eesotsas pääministri asetäitjaga, allweelaewastiku sihtkapitali komitee ja juhatuse liikmed, kohapäälsete toimkondade esimehed ja ajakirjanduse esindajad.

Ginel kaitsewägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner pöördus kooswiibijate poole järgmise kõnega:

„Awaldan kaitsewäe ja merejõudude nimel tänu kõigile neile tegelastele, kelle energiline töö tulemusena täna wõidi riigiwanemale üle anda rahwa annetustena kogutud summa meie merejõudude kaitseabinõude suurendamiseks. Minule on tänane päew osutunud õige meeldiwaks. Täna mälestame wabadussõja alguse päewa, kuid ma ei taha mitte selleft kõnelda, waid teisest asjaoludest, mis tänase päewa teewad eriti meelejäänuks.

Seni on meie seltskondlikud organisatsioonid kaitsunud oma tööd korraldada wõimalikult riigi toetusel ja kaasabil. Kuigi oldi walmis seltskondlikku toetust ja abi korraldama, soowiti siiski, et ka riik omapoolse toetusega kaasa tuleks. Öeldi, et — ilus, me kogume omalt poolt 100 krooni, aga riik lisagu omà kasfaft 1000. Täna on seltskond ise annud meie olude kohta kenakese summa. Sellega ei saa weel allweelaewastikku üles ehitada, kuid selle rahaga saab juba asuda ühe wäikese üksuse, kas wõi rannakaitse walweloewa ehitamisele. Käesolewal momendil ei ole tähtis annetussumma suurus, waid seltskonna meeleolude, mentaliteedi muutus, millele tahtsin tähelepanu juhtida ja mis tänase päewa teeb meeldiwaks. Meie senistes mõtlemiswiisides on sündimas pööre — seltskond tahab ise hakata jõudumööda toetama riiki.

Teiseks momendiks, wõib-olla weel tähtsamaks, on, et seltskonnas järkjärgult hakkab suurenema arusaamine riigikaitse wajalikkusest ja tähtsusest. Meil on alati kõneldud meie maa hädaohtlikust asendist, mis on alalises ähwardusohus suurte naabrite poolt. Kuid meie geopoliitiline olukord ei ole siiski nii hädaohtlik. On riike maailmas, nende hulgas riike ka Euroopas, kelle geograafiline ja poliitiline seisund on palju halwem meie omast. Ja need riigid julgewad siiski edasi elada. Meie olukorra hädaohtlikkuse alaline kirjeldamine, selle kordamine tähendaks meie kindluse-, meie enesetunde allakiskumist.

Oleme saanud 15 a. rahus elada. Meil on olnud edu nii kultuuri kui ka majanduse alal. Wõime praegu juba kõnelda teatud majanduslikust tõusust. See edu just kohustab meid mõtlema intensiiwsemalt kaitsekõsimustele. Sest kellele me siis töötame ja elame, kui mitte enestele, oma järeltulewale põlwele. Ei oleks mõtet rühkida, kui kõik sensed edu saawutused wõiksid äkki minna kaduma, langeda wõõraste kätte. Meie kättewõidetud kultuuri- ja majandushüwed kohustawad meid walmis oleme eneste kaitseks.

Oleme seni wiibinud ebakohase mentaliteedi kammitsais, suurendatud kartuse meeleolus, et waadake, kui hiigla suured naabrid meid ümbritsewad üheltja teiselt poolt, kas sundame neile wastu panna, kas julgeme seda teha. Pean siin mainima wana ajalooliist tõde, kuidas suuris heitlusis ja kokkupõrgetes lõpuks ikkagi wähemajõulised on suutnud endid kaitsta tugewamate wastu. On ainult tarwis kindlat enesekaitse tahet ja enesekaitse wajalikkuse mõistmist.

Tahe ei ole weel kõik, peame riigikaitset reaalselt korraldama ja selleks ohwreid tooma. Maailmasõjast on möödunud juba 20 aastat, olukorrad kipuwad muutuma jälle ärewaiks. Riigid ja rahwad on asunud energiliselt lahendama kaitseprobleeme. On riike, kes praegu ühe kolmandiku oma eelarwest kuluta wad kaitsekorraldusile. Meie ei ole seni saanud oma riigi eelarwest ühte neljandikkugi anda riigikaitse wajaduste katmiseks. Kui meie siin ei ohwerda, wõime wiimaks sarnleda majapidamistele, kus on kogutud küll jõukust ja wara, kus ei ole aga õigel ajal taibatud ehitada kindlat aita, muretseda raudkappi, kuhu wõidaks warjule panna kogutud warasid. Laokil olew jõukus on tihti ahwatluseks wõõrastele, kes hääl meelel heidawad pilku teise omandusele.

On sellepärast arusaadaw, et kui üks rahwas jätab oma riigikaitse hooletusse, tema maa-ala wõib muutuda ahwatlewaks saagiks teistele. Selles ei olegi midagi imestelda wat ega hukkamõistetawat: iga rahwas kannab enese suurenemistungi, see peabki nii olema, muidu rahwas ei ole elujõuline. Meie ei taha ega waja uusi maid, wähemalt praeguses olukorras, meie päätõõsimuseks jääb, kas suudame ja jõuame korraldada enesekaitset nii, et wõitsime elada rahus ja puutumatult oma maa-alal. Wastan sellele — meie suudame.

Kui meil on hästi wäljaõpetatud ja moodsate relwadega kaitsewägi ja temale abiks kaitsellit ja kui see kaitsejõud sõja korral paisub tõmnekordseks, meie maa muutub tugewa garnisoniga kindluseks, mida ei ole kerge wallutada. Meie wabadussõda jääb meile siin unustamatuks õppetunniks.

Moodne relwastus nõuab palju raha. Kui wäikeriik tahab ja julgeb elada, peab ta enesekaitse abinõude soetamiseks kandma suuri ohwreid. Kuid pääsft — meie ei tohi kaotada enesesalduft, eneseusku. Kui meie hästi korraldame oma kaitsewäe, kandub kindlusetunne kaitsewäelt üle kogu rahwale. See kaswatab usku, et suudame seisma jääda. Rahwa kindlusetunne wõimaldab jõukuse kaswu, majanduslikku tõusu. Majanduslik jõukus omakorda lubab arendada kaitsejõudusid. Nii need tegurid on tihedalt põimitud üksteisega. Seda meelelaadi, seda mentaliteeti wajame kõige rohkem. Wõige siit koju kaasa tänu senise ärksa töö eest ja selle tulemuste eest, süwendage arwamust, et kui me tahame, me ka suudame endid kaitsta. Need ei ole ainult sõnad.

Oleme mereriik. Mõnelegi on paistnud ja paistab weelgi, nagu asuks meie päälinn mere poolt küllest õige hädaohtlikul punktil. Kallaletungi merelt ei ole aga kaugeltki kerge teostada.

Mulle meenub Saaremaa wallutamine sakslaste poolt. Selle operatsiooni läbiwiimiseks toodi siia 13 dreadnoughti, kõnelemata ristlesaist ja teistest abilaewadest. Ja sakslased märkisid hiljem ise, et kui neile oleks wastu astunud üksainus tugew rügement, kahtlane, kas operatsioon siis oleks õnnestunud.

Meil on juba kaitse alal mõndagi, aga kui meil kaswab ja kõweneb teadmine endakaitse wajalikkusest, siis me arendame oma kaitseorganisatsiooni edasi. Meid et ole nii kerge wõtta, kui keegi tahab, siis katsugu.

Kordan weel, mulle kui kaitsejõudude ülemjuhatajale walmistab eriliist rõõmu, et seltskond wabatahtlikult on kannud kokku summa riigikaitse kõwendamiseks. Jatkugu see tegewus ja töö. Teie, juhtiwad tegelased, hoiate seda tulukest, mis peab meeled ertsad. Weel kord suur tänu kaitsewäe ja merejõudude poolt. Wõige edasi oma tööd sama innu ja hooga."

Allweelaewastiku sihtkapitali komitee esimees A. Uesson teatas oma wastuses kaitsewägede ülemjuhatajale, et ennelõunasel ühiskoosolekul (sihtkapitali komitee, juhatus ja kohapäälsete toimkondade esimehed) on otsustanud korjandust hoogsalt jätkata. Peab kokku tulema summa, mis oleks wajalik laewa ehitamiseks, kui ka selle relwastamiseks

Rukkid loomasöödaks 9 s. kilo

Segatakse õlikookidega.

Loomade jõusöödа küsimusi on kaalutud majandusministeeriumis ja arwatakse, et tuleb jääda rukki kasutamise juurde. Rukkid loomatoiduna läheksid müügile jahvatatud kujul ja nendele segatakse õlikooke hulka, nii et see segu on inimtoiduks kõlbmatu.

Nimetatud jõusööt arwatakse olewat hinna suhtes tarwitajale kõige kasulikum. Praeguste kaalutluste järele ei peaks selle sööda hind tõusma üle 9 sendi kilo eest. Wõibolla, et jõusööda hind kujuneb natukene kõrgemaks Lõuna Eestis, pääasjalikult weokulude tõttu.

Kindel otsus selles küsimuses tehakse ligemal ajal.

Wiljaost kaitsewäele

algab 5. detsembril.

Kaerte, otrade ja herneste ostmist põllupidajatelt kaitsewäe warustuswalitsusele teostatakse kohemaksetawa raha eest järgmiste hindadega: kaerad 9 senti kilo, odrad 12 senti kilo ja herned 23 senti kilo.

Kokkuost algab tulewal neljapäewal, 5. detsembril Tartus, Rakweres, Wiljandis, Nõos ja Järwa-Jaanis. Kestab kokkuost kuni 3. weebruarini kokku 60 punktis laiaroopalisel ja kitsaroopalisel raudteedel.

Kõigis punktides toimub wilja kokkuost hommikul kella 8 tunt kella 4-ni pärast lõunat. Üldse kawatseb warustuswalitsus osta põllupidajatelt kaeru 1510 tonni, otri 400 tonni ja herneid 110 tonni.

Kui nimetatud hulk wilja enne wäljakuulutatud tähtpäewi kokku ostetakse, siis lõpetatakse ost warem, millest põllupidajatele ajalehtede kuulutuste kaudu teatatakse.

Piimakannude eest 1 aasta

Kooraste meeste omapärane laadaretk.

Wõru 2. jaoskonnakohtunik karistas aastase wangistusega Kooraste wallast pärit Johannes Joosep'it, 31. a. w., ja sama walla kodanikku Kristjan Kalast, 36 a. wana. Kolmas kaebealune Friedrich Käis, Wõrust, Roosi tän. 13, sai karistuseks 3-kuulise wangistuse.

Lugu sai alguse sellest, et ööl wastu 28. maid, mil Wõrus oli laat, tahtsid Kallas ja Joosep sõita Wõrru. Kodunt kaasawõetud wiin aga lõppes otsa ning mehed otsustasid teha wõinaraha. Wõtsid siis pimeduse katte all Põlgastes kahest talust 3 nõud ühes piimaga ja ühe wedruäkke kaasa, millest kaks piimanõud peitsid Ridali metsa warjule, kuna ühe nõu ja äkkega linna sõitsid. Linnas müüsid wedruäkke Roosi tn. 13 elutsewale Friedrich Käisile 5 kr. eest, jagades raha wõrdselt ja wõttes koju-

Uus eelarwe 72 milj. krooni

Ministeeriumide eelarweettepanekuid kärbitakse 26 milj. kr. wõrra. — Tulude suurenemist loodetakse piiritusmonopolist, tollidest, aktsiisist ja metsadest.

Majandusministeeriumis on jõutud lõpule riigi 1936./1937. a. eelarwe üldkawa koostamisega. Eelarwe kawa läheb nüüd eelarwebüroo puhastustulle. Sääl roogitakse sellelt maha liigliha. Seda on selgi aastal kaunis tugewasti. Terwelt 26 miljonit krooni. Selle summa wõrra tuleb eelarwet kärpida. Tulude ja kulude tasakaalusummaks uues eelarwes jääb 72 miljonit krooni. See on 2,5 miljoni krooni wõrra rohkem kui käesolewa aasta algeelarwe.

Uues riigi eelarwes on tulud kalkuleeritud järgmiselt (sulgudes tänawuse algeelarwe tulud) tuhandetes kroonides:

Tulumaks	2.550	(2 400)
Ärimaks	2.640	(2.635)
Tempelmaks ja lõiwud	3.850	(3 825)
Tollid	15.180	(14 500)
Aktsiisid	5.860	(5.190)
Piiritusmonopol	13.400	(11 800)
Maad, hooned, metsad ja weed	5.000	(4 000)
Raudteed	11.975	(12 450)
Sadamad ja laod	1.300	(1.300)
Post, telegraaf ja telef.	5.000	(4 700)
Mitmesug. riigiettew.	1.000	(2.173)
Muud tulud	4 245	(4557)
Kokku	72 000	(69.500)

Majandusministeerium on arwamisel, et algeelarwe patsutamine suuremaks kui 72 milj. krooni ei oleks millegagi põhjendatud. Wähemalt praegune olukord ei luba tekkida suuremat optimismi. Kui tulusid peaks tegelikult laekuma rohkem, siis kuluwad need ära wajalise reserwi täiendamiseks wõimalike raskemate aegade puhuks. Meie riigituludes figureeriwad tähtsamate tuluallikatena tollid ja piiritusmonopoli tulud, esimene ühe wiiendikuga ja teine kuuendikuga käesolewa aasta algeelarwest. Need tuluallikad tawaliselt olenewad kõige enam konjunktuurist.

Tellige „Wõru Teataja"

Wõrumaa kirjanikke ja nende teoseid

Kirjutanud Aug. Usin.

XVII.

44. Karl Undritz*),

sündinud Räpinas säälse kõstri Toomas Undritz'i wanema pojana 25. sept. 1860. a. Köster Toomas Undritz oli suguluselt ülalmainitud pastor Paul Undritz'i (nr. 28) ja Wastsellina õpetaja Aleksander Undritz'i (nr. 36) lell, s. o. nende isa Hindriku wend. Õppinud kodus isa man ja Tartus I Õpetajate Seminaris (siis saksa õppekeelega) 1876.—1880. a. lõpetatuna. Täiendanud muusikas ühes tuntud muusikuga Aleks. Lättega, kawatsedes konserwatooriumi astuda, ent milline siiski ei teostunud naitumise pärast, nagu ta ise oma eluloos tähendab.

Teotsenud õpetajana wäga mitmeis kohtades kodumaal ja ka asundustes Wenes, nagu Wolga äärest Katharinenstadtis, Tiflisi lähedal ja Bakus. Kodumaal muide ka Wõrus saksa erakoolis 1910.—1914. a. ja wiimaks õpetaja Kärus 1919.—1925. a., millal errus. Elas puhkeajal Tallinnas, kus ka suri 1930. a. Märkigem, et Tallinnas Niguliste saksa koguduse pastor Oskar Undritz (sünd. 18. IX 1864) on ta noorem wend.

Awaldanud tõlgetena saksa keelest järgmised 17 raamatut: 1) Jutustised: H. v. Holst'i „Kangelaste wõitlus", Wõrus, 1925. a. S. Songi kirjastusel, jutustis Messuna sõdade päewilt Kreekas; Fritz Reuteri „Rõunit Darjusejõulu-üllatus". Jõululjutt noortele ja wanadele ja Fr. Reuteri „Reis Belgiasse", naljajutt talunike elust piltidega. 2) Näidendid: Kotzebue „Hajameelsed ehk mõtete laokus", nali 1 waatuses; H. Uhde „Jumal tänatud, laud on kaetud", naljamäng 1 waatuses; C. Görlitzi „Esimene lõunasöök", nali 1 waatuses; Kadelburgi „Püssirohupütt", nali 1 waatuses; E. Pohli „Tagakiusatud ilmsüütus", nali lauludega 1 waatuses; C. A. Görneri „Naisterahwa pisarad meeste pääle mõjuwad", nali 1 waatuses; E. Beckmanni „Wõimalus kaswatab wargald", soolomäng 1 waatuses; K. Schönherri „Kujunikerdajad", kurbmäng 1 waatuses; Jüngeri „Tatopib ennast igasse asjasse", naljamäng 5 waatuses; Dr. Töepfferi „Kõige parem komme, kõige kenam wiis, kõige kaunim kõla," naljamäng 4 waatuses; R. Benedixi „Dr. Waablane", naljamäng 4 waatuses; Witheri „Kuidas külm, nõnda lõikus", näidend 4 waatuses; Moser, v. Troia „Puhkeaeg karistuseks", naljamäng 2 waatuses ja Kotzebue „Armukade naine", naljamäng 2 waatuses.

Nagu S. Songi teab, olnud K. Undritzal Wõrus töötamise päewil (1910—1914) käsitöökõrjas walmis näidend „Wõru linna õõwaht". Kas too ta algupäraline näidend trükituna on ilmunud, on teadmata. K. Undritz'ale kuulub saksa naljanäidentite, päämiselt 1—2 waatusliste (n. n. wodewillide) populariseerimise teene, millised ta kirjutas päämiselt pärast errumist 1925. a.

45. Jaan Black

(warjunimi Jaan Hango), sündinud dr. Jakob Hurda kodukülas, s. o. Himmastes, Põlwa kihelkonnas Wana-Koiola wallas „Hango" talus taluniku pojana 22. märtsil 1872. a. Õppinud Põlwa kihelkonnakoolis ja Tartus Hugo Treffneri eragümnaasiumis 1889.—1894. a., wiimast küpsuseksamiga lõpetades ning hiljem Peterburis Psühhoneoroloogia instituudi keemia teaduskonnas. Siirdunud Peterburgist, kus pikemat aega haridustegelasena töötanud, kodumaale. 1920. aastast siin taluniku ja kirjamees oma sünnikülas Himmastes (per Põlwa waksal).

Awaldanud eriraamatuna Jaan Hango nime all: „Põlwa". Jutud kaugemast ja lähemast minewikust, Wõrus, „Tähe" trükk 1933. a. Käsitöökõrjana on tal walmis suur ajaloolise romaan Põhjasõja ajast „Orjalapsest keisri troonile". Pääle selle on walmimas juttude jatk „Põlwa" II jagu. Kawandites on weel ajalooliist romaane Orduaja lõpupäewilt ja Rootsi ajast, nagu: „Magnus, Liiwimaa kuningas", „Kolm heledat põhjatähte" jne, nagu autor ise oma lähemast tööst selle lehe toimetusele lahkelt on teatanud.

Awaldanud juba gümnaasiumi eas ajalehtedes ja kuukirjades, nagu warem „Rahwa Lõbulehes" ja teistes ilukirjanduslikke tõlkeid ja populaarteadusliku sisuga kirjutisi, samuti ka wiimasel ajal „Kajas" ja teisal kirjutisi poliitilisest ja majanduslikest päewaküsimustest jne.

46. Peeter Samuel Songi,

sündinud Räpinas Paprekülа koolmeistri Peep Songi pojana 2. juunil 1872. a. Õppinud isa man Paprekülа koolis, Räpina kihelkonnakoolis 1885.—1888. aastani ja Tartus Õpetajate Seminaris 1889.—1894. a. Teotsenud õpetajana Saaremaal Kaarma Seminaris 1894.—1895. a., Rõuge kihelkonnakoolis 1895—1900 ja Wõrus linnakoolk juhataja, Peeter Abeli jäglajana, 1900.—1905. a., ühtlasi tunniandja, erinii muusikas, laulmises ja usuõpetuses ka linnakoolis ja linna tüütarlastekoolis. Raamatukaupluse ja trükikoja omanik Wõrus 1906. aastast tänini. Seltskonnategelane, laulumees, ajakirjanik, kirjanik, kirjastaja ja trükkija.

Awaldanud eriraamatuna: „Kukeaabits", Wõrus, 1915. a.; Noortelaulik. Meelelahutuseks kodus ja wõõrsil", Wõrus, 1917. a., kogu lauldawaid laule; „Kerged Saksa-Eestikeelekõnelemised", Wõrus 1918. a.; „Saksa-Eesti keele sõnaraamat ja grammatika", Wõrus, 1918. a.; „Emakeele helinad. Meie ristiusu wiis päätükki", Wõrus, 1925. a. ja „Pildid lastele" (Pildi-aabits), Wõrus, 1930. a. Pääle selle P. Songi toimetusel ja kirjastusel ilmub 1917. aastast n. n. „Edu-kalender", hoopis wäikse „sabaga". Ajakirjanduslikult teotsenud, wäljaandja ja wastutawtoimetaja ning trükkija olles: 1) „Kodukätjal" (kord nädalas), 20. aug. 1924. 1. juulini 1925. a., poliitiline ajaleht ja 2) „Kuulutajal" (ilmus tarwiduse korral), päämiselt reklaamleht, 11. detsembrist 1926. a. (nr. 1) kuni 20. detsembrini 1934. a. Wõimane oli kaustalt, mis huwitaw, miniatüürsemaid ajalehti Eestis, nimelt lehe suurus 22½ sm×28½ sm. Ent praegu „hingawad" nad juba mõlemad. Mainigem, et kõik Peeter Songi awaldatud raamatud ja ajalehed on ilmunud Wõrus ka ta oma kirjastusel ja oma trükikojas. Tähendab, kõik wajalikud funktsioonid raamatu ja ajalehe koostamisel, toimetamisel ja ilmumisel olid autori enese isikus koondatud, nagu Kusta Tooningaselgi, milline nähe wõrdlemisi harukordne.

(Järgneb.)

*) Ta kronoloogiline õige koht on Adolf Danieli (nr. 31) järele. A. U.

Eestimaa Kinnitus A.-ü. „Eta"

järjekordsel kapitalikogumise-kindl. amortisatsioonloosimisel 27. now. langesid wõidud nr.nr. 67987, 75089. Wäljamaks sünnib seltsi kassas, Tallinnas, Wabadusplats nr. 7, politsi ettenäitamisel.

Wõit julgustab pääletungiks

Abessiinlased saawad Inglismaalt relwi. Itaalia edu on raugenud.

Reisijad Abessiiniast jutustawad, et Abessiinia wiimased wõidud, milledest teatati Addis Abebast, on suuresti tõstnud Abessiinia wägede meeleolu. Lähemal ajal abessiinlased kawatsewad alata üldist pääletungi kõigil frontidel.

Liigub kuuldus, et Abessiinia keiser olewat müünud oma osa Djibuti—Addis Abeba raudteeühingu aktsiaid ühele Briti rühmale. Selle eest neegus saab Inglismaalt relwi ja laskemoona, mida tema wäed nii wäga wajawad.

Itaallased seisawad paigal.

Ras Nasibu, Abessiinia wägede ülemjuhataja lõunafrondil, ütles Reuteri korrespondendile: Minul on praegu wõimata oma wägesid tagasi hoida. Minu sõdurid nõuawad tungiwalt, et ma wiiksin nad lahingusse. Seni minu sõdurid on tapnud 350 itaallast ja saagiks saanud kolm Itaalia tanki. Itaallased seisawad praegu paigal, ainult nende lennukid teewad retki. Mina ise tulistasin kuulipildujast nende lennukeid, kui nad olid umbes 1000 meetri kõrgusel. Wõimalik, et itaallaste eesmärgiks lõunas on minu wägesid kinni pidada, kuna nad päälöögi kawatsewad anda põhjas. Olgu kuidas on, kuid Itaalia wägede tegewusel ei ole mingit mõju minu sõdurite kohta, kuigi sõda kestab juba kaks kuud.

Itaalia ei koonda wägesid Prantsuse piirile.

Ametlikult lükatakse ümber kuulduused, nagu oleks Itaalia saatnud uusi wägesid Prantsuse piirile. Toonitatakse, et Itaalia ei tunne mingit waenu Prantsusmaa wastu.

Ametlikult lükatakse ümber ka kuulduused, nagu kutsuks Itaalia ära oma saadiku Kairost.

Itaalia kolonn löödi põgenema.

Ametlikult teatatakse, et kõrwesuguharud Mussolini idapool löid mõõdunud esmaspäewal põgenema ühe Itaalia kolonni, mis koosnes päämiselt Somaali päriismaalastest. Abessiinlased olewat kaotanud surmasaanutena 20 ja Itaalia kolonn 183 meest. Abessiinlased olewat saanud sõjasaagiks 50 kaamelit, warustust ja 150 püssi.

Abessiinia jõugud Itaalia wägede selja taga.

Mai Gorsho lähedal Itaalia wägedel oli wõitlus Abessiinia jõukudega, milledele satuti itaallaste frondi taga. Abessiinlased põgenesid. Mõned neist wõeti wangi.

Edasi teatatakse, et ras Sejum on lähnud Seloast Borasse, ilma et ta loobuks Tembieni kaitsmisest, tahab ta luua kontakti ras Kassaga Aiba ja Azala orgude kaudu, umbes 35 miili Makallest lõunapool.

Rida RA aktusi Wõrumaal

Eile, pühapäewal, 1. dets. peeti Wõrumaal rida RA aktusi ning hulk isamaaliidu kõnekoosolekuid ja pääkoosolekuid. Kuna praegu maarahwal rohkelt aega, siis kujunes osawõtt rahwa kokkutulekuist pea igalpool suureks.

Suurem jagu raamatuaasta aktusi peeti eile just Lõuna-Wõrumaal. Haanja-Plaanil tehti algust ka maawalitsuse poolt korraldatawa raamatunäitusega, mis käib RA puhul läbi kümmekond kohti. Raamatunäitus Haanja-Plaanil awati hommikul kella 9 ajal ning see oli awatud õhtuni. Kogu aeg oli näituse külastajaid rohkelt. Näitus ise on wõrdlemisi mitmekesine ja huwitaw.

Haanjas, Nursis ja Sännas peetud raamatuaasta aktusell kõnelesid RA pääsekretär J. Jaik ja K. Ehrmann. Kõitjal, pääle Nursi, olid ruumid rahwast täis kullutud. Kõned waheldusid muusikaliste ettekannete ja deklamatsioonidega, ning aktused lõppesid piduõhtutega.

Eriti pidulikuks kujunes RA aktus Sännas, Wõrumaa kirjanduslikumas keskuses. J. Jaik kohapäält wõrsunud kirjanikuna sai siin suurte owatsioonide osaliseks. Pääle pikemate RA tõnede J. Jaikilt ja K. Ehrmannilt oli kawas weel muusikalisi ettekandeid, deklamatsioone Adsoni, Jaiki, Ehrmanni j. t. teosest. Kohalwõitjaile autorelle annetati lilli.

Aktusele järgnes Rõuge tegelastelt E. Ellori näidendi „Maarahwa lunastus" ettekanne, mis sai tublide kõituste osaliseks, ning autor oli sunnitud mitu korda publiku ette tõusma. RA balliti loositi publiku wahel huik raamatuid wälja.

Pääle eelpoolsete RA aktuste oli RA aktusi eile weel Wastseliinas, kus kõneles Wõru ajut. Maawalitsuse esimees A. Kohwer, Tsäpsis, kus kõneles naiskirjanik Helene Ranna, Kaukisis (J. Wahira) j. m.

Samuti nagu oli osawõtt rohkearwuline RA aktustest eile, oli see ka eilseil Isamaaliidu kokkutulekuil.

17.063 wõitis 2 miljonit

Riigi klassiloterii 2. klassi loosimisel tuli pääwõit wälja 3. päewal.

Klassiloterii teise klassi kolmas loosimisepäew oli laupäew, mil loosimine algas kell 8.04 minutit hommikul Tallinnas kaub.-tööstuskoja saalis. Alguses hakkasid tulema wälja hariliku wõitsemad wõidud, mida saalisolijad jälgisid üksteiseli. Kui aga loosimine oli kestnud 7 minutit ja piletite wäljawõtja oli hõõdnud 17 063, lausus wõitude wäljatõmbaja üllatusnumbri 8.000 krooni. Järgnesid weel kolm wõitu samale numbrile — 10, 7 ja 7 krooni. 8 000 krooni langes seega sinisele wärwile.

Kuna wiimase loosimispäewa suurimale wõidule langeb ühtlasi preemia, siis on pilet nr. 17.063 tegelikult wõitnud 20 000 kr.

Suur wõit tekitas saalisolijate päältwaatajate hulgas elewust. Igaüks kontrollis weel kord hoolega oma numbreid. Kuid warsti selgus, et wõit oli läinud hoopis kaugemale Tallinnast. Nimelt tegi klassiloterii osakonna juhataja inj. J. Kollist telefoni teel riigi trükikojast järele päridee kindlaks, et wõiduplilet on müüdud Tartu „Pressas". Seega ei pruukinud tallinlasil seekordse suurwõidu puhul rõõmustada.

Hiljem selgus, et pilet 17 063 on ka Tartust edasi saadetud ja olewat müüdud „Pressa" Wiljandi osakonnas.

Teine suurem wõit teises klassis langes laupäewasel loosimisel piletile 13.945 sinisele wärwile. See pilet wõitis 5000 kr. Teised wärwid samas numbris wõitsid 7, 10 ja 7 kr. Pilet on müüdud Tallinnas „Päewalehe" raamatukauplises ja on läinud sama ärі inimeste kätte.

Wõit 1000 kr. langes laupäewal piletile 24.797, roheline wärw. See pilet on müüdud posti päält.

Wiimasel loosimisepä wal — laupäewal tõmmati wälja üldse 400 wõidunumbrit 1600 wõiduga, mis eelmisest päewadest olid jäänud järele. Wõitude ratas sai tühjaks kella 11 paiku ja sellega oli teise klassi loosimine lõppenud.

Näitus Wana-Antslas

Kodumajanduskooli õpilased korraldawad oma tööde näituse. Õppeaasta algab 15. jaanuaril.

Antsla kodumajanduskool korraldab 7.—12. sk. kooli ruumes, Wana-Antsla riigimõisas järjekordse õpilastööde näituse. Need kooli nätused on leidnud alati suuremat tähelepanu isegi kaugemal, kuna õpilastööde wäljapanekuist wõiwad eemalseisjad palju õppida. Näitus on awatud iga päew kl. 10—15. Külastamine on tasuta.

Uus õppeaasta Antsla kodumajanduskoolis algab 15. jaan., tulewal aastal. Koolis on õpetus, korter, küte ja walgustus tasuta, kuid õpilasel tuleb tasuda ainult 12 kr. kuus ülespidamise eest, mida wõib maksta ka toidualnetega. Kooli wõiwad astuda algkooli lõpetajad, kelle wanadus mitte alla 17 a.

Elanike nimekirjad tulewad esitada

Maksudewalitsus awaldab järgmise teadaande:

Kõik maa- ja majapidajad (waldajad) ning Eesti linn all sõltwate laewade juhid wõi nende asemikud on kohustatud esitama täieliku nimekirja kõigi isikute kohta, kes elasid nende majades wõi kuulusid laewa meeskonda 15. detsembril 1935. a., kaasa arwates ka majast wõi laewast ajutiselt lahkunuid.

Nimekirjad esitatakse hiljemalt 30. dets., linnades — maksuinspektorile, maal — wastawale walla- wõi alewiwalitsusele. Maal asuwad kaitsewäe- ja piirwalweasutised esitawad nimekirjad wahetult maksuinspektorile.

Nimekirja mitteesitamise, pääle tähtaja esitamise, samutt puudulikkude wõi ebaõigete andmete nimekirjas awaldamise pärast karistatakse süüdlasi MKS § 147 põhjal rahatrahwiga kuni 500 kroonini.

Raske õnnetus omnibusega.

Reedel, 29. nowembril, kl. 4—5 wahel p. l. juhtus õnnetus Kuresaare-Kuiwastu liinkomnibusiga. Umbes 6 km. Kuresaarest eemal sõitis buss järele ühele hobusemehele; hobune, kartes autot, keeras enese risti teele ette. Autojuht pidurdas wiimasel hetkel ja keeras auto kõrwale, kusjuures buss sattus niiwõrd kraawi äärele, et libeda tee tõttu kukkus küljelt kraawi. Põrutuse tõttu löhkes bensiinipaak ja auto estots süttis põlema. Sõitjaist, keda oli bussis 10 ümber, said enamwähem kõik põrutada wõi krimustusi.

Linahinnad.

Linahindade noteerimiskomisjon oma koosolekul 29. now. 1935. a. noteeris järgmised lina kokkuostu hinnad sentides 1 kg eest fr. kokkuostja ladu riikliku standartsortide alusel.

Wõru- ja Petserimaal		Mujal Eestis
H.	74	72
LOO.	86	84
OO.	97	95
O.	108	106
HO.	117	115
R.	126	124

Takud: 1. sort 86
„ 2. sort 74
„ Ehituse 17

Tendents: nõrgem.

Moodne postikorraldus Tsoorus

Alates 1. dets. hakkawad Tsoorus maksma erakirjakastid, mis pandud üles kohtadele, kus tawalised postitalud on kaugel. Nii on pandud Luhametsa 2 erakirjakasti lisaks senistele kirjakastidele, kuna pääle nende on weel mujalegi walla soppi neid paigutatud, et rahwale oleks kõigiti hõlbus posti kättesaamine. Mainitud erakirjakastid on sinised ja nendesse paigutatakse ainult postkontorist wäljasaadetaw post. Kirju ärawiimiseks mainitud kirja kasti lasta ei saa, kuna tal puudub sellekohane awaus.

Kõige selle hääolu eest wõlgnewad tsoorulased tänu agentuuri juhataja hr. Kalamees'ile, kes omal energilisel algatusel hanksi posti pääwalitsuselt loa erakirjakastide sisseseadmiseks. Pääle selle on ta weel kõigiti kaasa aidanud, et rikastada Tsoorut telefoni liinidega ja selle tulemus on see, et weel ainult üks liin 7 abonendiga, ja siis on igal luhametsalasel talus telefon.

Wana-Antsla noored.

Ideaalsemaid noormehi on Aleksander Antsow — Raudsepal. Wormis poisis, et kae aina päält. Organiseerimist ihkab üle kõige, kuna seisab kaitseliidus juhtiwal kohal.

Daamide lemmikiaps on Arnold Nutt. Jagab walla rahwale „tähtsaid" kutseid ja maksulehti ajast-aega.

Kenamaks neiuks on prl. Alma Abel — Põdra talus. Korraldab majapidamist et lust näha. Et muusikaalne olla, käib Antsla Laulu Mängu ühingusse wahetewahel laulu lõõritama.

Kange sportlane ja seltskonnategelane on Jaan Lüüs, kuna prl. Erna Lüüs wahwa preilina leiab tunnustust igal pool.

Suur muusikamees on Elmar Kroon — Reidles — juhatades nagu kord ja kohus kohalikku keelpilli orkestrit.

Reidle on muusika-maa, sest siin on Wõrumaa muusika suurwaim August Must. Wiimasel ajal on populaarne nina, kuna seisab walwel agarasti tule hädaohtude eest.

Leese nurga suurused on Karl Angerjas ja Robert Kuldwere. Samas naiskodukatise „südame tugi" on prl. Betti Abiline. Kui kõigest ärist ja toiminguist aega saab, lööb üks wäike kurameerimine kaasa.

Wana-Antsla kange mees on Theodor Stim. Kaitseliidus lai pomm, sest propageerib üldsust tähtsate põhimõtetega ja gaasi ohtlikusega. Tulewiku intmesena õpib mõisa walitsejaks.

Wäikeste koolilaste hirm ja arm on koolmeister Herbert Abel, kuna Lusti koolitare ülemale tubliisti abiks on prl. Hilja Sõõt.

Kange jahimees on Paul Poola, sest põrutab ilma pikema jututa kuuli rebaste ja jäneste õrnasse kerre. Kõigele lisaks armastab seltskonnatööd kui nitjuguft.

Sawi talu au ja hiilgus on prl. Hilda Akerman. Tuliihingelisena on suur seltskonnatöötegija ja amatöör kohalikus Patupera näiterupis. Pääle kõige on kohaliku maanaiste seltsi a ja o.

Iseseiswat majapidamist arendab prl. Ella Treumuth, teiste sõnadega Kikati Ella. Et seltskonnainimene olla, heidab pilku kenadele Tino kandi noormeestele.

Patupera majanduskeskjaam on meier Erich Hundi. Wõtab hommikuti rahwalt piima wastu ja koorib, et hakkab hale. Kange näitleja ja suur don Juan.

Ahjumeister ja korstnate ehitaja on August Mikal.

Muusikaalseks keskuseks on Puusmetsa — prl. Amalie Kannukesega eesotsas.

„Minu kodu on minu kindlus", ütleb õigusega Karl Treumuth ehk populaarse nimega Lilu Karla. Kodune sisseseade on eeskujuks terwele kihelkonnale.

Patupera iluduskeskus on preili Wally Mõtus. Liigub tawaliselt paremas seltskonnas.

Jahuteaduse eriteadlane on mölder Peeter Tõnisson. Käbedasti liigub ümber masinate, et kae ja mõnutse. Sisse rännanud kaugemalt, mille pärast õpib agarasti wõru keelt.

Kangeks noorpõllumeheks on Edgar Kraak. Loodab lähemas tulewikus Niilise talu sisse seada ja wiljakaswult samaks muuta kui Egiptuses.

Kaika mehed on alati kanged mehed olnud. Suuremaks ja tähtsamaks meheks on rätsepmeister Leo Mändik. Ombleb riideid kogu rahwale. Räägib muuseas õiffast seltskonnatööst ja selle puudusest, kuid aktiiwne tegewus annab pisut ootata. Pääle kõige lõbus seltskonnainimene.

Kangeks peremeheks on Walter Laas. Teostab oma talus eeskujulikku wilsaastakut ja loodetawasti saawutab suurimat edu. Omab suure suwila Haabsaares, kus elutuumide wäljaandmine teostub kahe aasta eest.

Inseneri wälimusega laseb ringi Nikolai Pook. Juhib kõikwõimsalt „Eepera" rehepeksu masinat. Seltskonnategelasena suurem kui „arwata" wõib.

Omaette peremeheks on Johannes Zibo — Sellii. Naisewõtmise ajajärgus, mispärast, neiud, tähelepanu!

Rekord-tantsumeister on Bernhard Antsow. Tantsis kohaliku maanaiste seltsi simmanil terwe sõõgiwaheaega polkat.

Wana-Antsla iluasamaks on preili Erika Sakson. Tuliuus ja waluwastsene Haabsaare kandis, päritoluga Tartust.

Käesolewale kroonikale panen punkti prl. Hilda Rätsepaga. Tegew Maanaiste Selts „Helkis." Omab kõrgema majanduskooli haridust, mispärast ka agar majanduse korraldaja.

Tellige „Võru Teataja"

Wõru wahetab Paidega kriminaalametnikke.

1. detsembril lahkub Paidest ning asub Wõru teenistusse, Paide kriminaalpolitsei wanemassistent ref. kapten Helmut Weem. Paide asus ta kriminaalpolitsei teenistusse 1925. a., kus pääle teenistuskohuste täitmise wõttis elawalt osa ka seltskonnaelust.

Wõru asub Weem samale ametikohale, mis tal oli Paides. Tema asemele läheb Paide wanemassistent K. Mihkelson Wõrust. K. Mihkelson tuli Wõru mõõdunud aasta oktoobrikuus.

Urwaste protest.

Urwaste wallawolikogu oma wiimasel koosolekul otsustas protesti saata Tartu Ringkonnakohtule, kuna wallale on määratud teesa igale puhtakasu rublale 5 mtr. Samas on aga Wastse-Antsla wallal see arw 3 wõrra wäitsem, samalt üksuselt. Kuna wolikogu leidis, et selline otsus teesa määramises ei ole täiesti wastaw kehtiwale seadusele, otsustati saata protest tähendatud kohtule asja uuesti otsustamiseks.

Tänuawaldus.

Awaldan suurimat tänu Wõru aj. maawalitsusele, Wõru pankadele: E. Panga Wõru osak., Krediit Panga Wõru osak., Wõru Ühispank ja Wõru Pank ning Wõru kindlustuseltsidele: „Eesti", „Eesti Lloyd", „Polaris" „Talu", „Oma", „Eka" ja „Eels-Maja" nende poolt malewale wõistlusteks wäärtuslike rändauhindade wäljapaneku eest, mis tagab malewa peres senisest weel suuremat edu.

J. Heljuste, major,
Wõru malewa päälik.

Uusi raamatuid

Marie Under. „Kiwi südamelt". Kõnnes kogu luuletusi. H. Mugasto kaas. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus". Hind Kr. 2.40.

See luuletiskogu tähistab uut arengujärku M. Underi loomingus. Luuletaja on siin wäljas jõudnud selle küpse ning tasakaaluka ellusuhtumiseni, mis õiite olewat laseb näha nagu äraseletatud walguses. Luuletajal on langenud kiwi südamelt ja nüüd ta laulab oma senisesid elamusi ja meeleolusid koguni uuel ületawal wiisil.

Nii siin tihedusse kui wormi selguse poolest luuletiskogu „Kiwi südamelt" ühtseb eesti wärsimõõdulise kirjanduse tähtsamate teoste hulka.

Fr. Tuglase rahwajutt „Hunt". K. A. Hindrey ilustised. Hind Kr. 0.50. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus". Tartus 1935.

Rowell „Hunt" kuulub nende Fr. Tuglase noorusaja realistlik-naturalistlike teoste hulka, mil kirjanik oli weel täiesti tinni Eesti maakamaras. Inimeste õõne kindub ta kuulmisse weel täiesti foneetilise täpsusega. Ta ei tarwita mingisugust pikksõnaa, et näha algeliste inimeste taru, milles sünniwad „Hundi" juhtumised. Kõik on weel nii lähedal, käegaulatuwas kauguses.

Ta on weel äsja näinud neid metsataguse kõla kõige pimedamale nõiausule ja salgasugestioonile allahetilikke inimesi, kelle kaewu taiweõõl kukkub hunt, kuid mitte kohe ei upu, püsides hinges ja awatelles kogu talu patriarkaalset ja suurearwulist peret laulufalmi ning jumalasõna jõuga paharetti ennast manama.

Enneolemata kõrges hääduses
IDAMAA
PABEROSSID

25 TÜKKI — 35 SENTI
H. ANTON & KO.

J. Worms: PAINAJA POEG

Jutustus teoorjuse lõpust. „Noor-Eesti" rahwaraamat nr. 5. Hind kr. 1.

„Painaja poeg" on jutustus ajajärgust, mil Eestis ametlikult oli küll juba kaotatud teoorjus, kuid see fiiski mõisahärrade soowil ja tahetel edasi elas. Jutustuses on autor andnud selge pildi tolleaegse, teoorjust kandwa talupoja seisukorrast, tema wahekorrast mõisahärraga ja rahwa hinge juurdunud sügawast ebausust igasuguste painajate ja kodukäijate wastu.

Teose päätegelaseks ongi ühe selline „painajaks kõlwa" wanaeide sulasest poeg Toomas, kel sigib lähem tutwus naabritalu peretütrega. Noorte armastus jõuab mitmete kõwerteede kaudu fiiski abieluni, kuigi selle algust pipardawad mõningad asjaolud, mis tingitud mõisahärra wõrgutusthast ja tõusa talutüdruku witwad mõisa teenima, kus ta paratamatult peab läbi tegema mõisahärra armukesepõlwe, et siis hiljem mehele minna ülesupitatud sulaspoisile.

M

Tehakse heina.

Kuna tänawuse wihmase suwe tõttu paljudel talupidajail jäi hein koristamata, siis on praegu kõrgas kõbe heinatöö, et weel wiimasel momendil saaks hein koristatud lume eest.

Nii on Mustajõe luhal pea enamusel hein koristamata ja kasutades praegust parast momenti, ruttab igaüks, et saaks omale heina teha. Paljudes kohtades on küll hein wee läbi mustaks läinud ja loomasöödaks kõlbmatu, kuid juhtub ka kohti, kus hein weel tänini ilusana on hoidunud.

Seda momenti on hakanud kasutama ka heinakratid, kes omal wõlgi lähewad ja katsuwad ka omale heinapoolist saada.

Kartulipõllud ootawad koristamist.

Tänawune wihmane sügis andis end kõikjal rängalt tunda ja on praegugi jätnud oma jälgi nurmedele. Nii on Luhametsas mitmel talupidajal kartulitekoristamine pooleli. See on praeguste külmade ilmade tulekuga nii püsinud.

Muidugi pole neist kartulatest enam midagi saada, sest külma tagajärjel on nad lõplikult rikutud.

Nimemuutmine Varbuses.

Kõesoiewa aasta lõpul otsustas Warbuse as. elaw Ruswaldide perekond oma nime eestipärasemaks muuta. Nimelt muutis ära oma nime Jaan Ruswald, ühes poja Walteri ja tema abikaasa Elsaga ning wiimaste poeg Kalju ja tütred Luise ja Hilja. Nii on endise saksakõlalise nime asemel nüüd uus nimi Aiusalu.

Postikorraldus Kiumaal

jätab palju soowida, eriti Warbuse asunduses elawate adressaatide suhtes. Nimelt antakse post wälja wallamajas asuwast üldkastist ka õpilastele, kes aga ajalehti suure hilinemisega Warbuses kätte wõinud. Mõned tellijad aga pole wahepääl üldse lehti saanud. Ka jõuab kohalik postiwedaja liiga hilja Warbuse postitallu kohale (kestpäewa asemel alles õhtul), kaasas tihti ainult paar ajalehte, sest õpilased on suurema osa posti ära toonud.

Kas uus kink Lepistu algkoolile?

Teatawasti kinkisid RA puhul endised Tsooru Lepistu algkooli õpilased, kes elawad praegu Tallinnas, mainitud koolile 250 kr. wäärtuses raamatuid, millistest osa juba kohal. Nüüd aga on üleskerkinud endiste mainitud kooli wilistlaste, praeguste luhametslaste, keskel küsimus, annetada oma esimesele koolile mõned kirjaniku pildid. Kui see leiab teostamist, siis peab ütlema, et see on luhametslaste poolt terwitataw nähe.

Wargus Warbuses.

Möödunud nädala esimesel poolel on wargad tunginud P. Luksepa sahwrisse, et säält toiduaineid ära wiia. Kolistamise pääle aga on L. wälja läinud, ning wargad on põgenenud, kuid mitte kaugelolewale Warbuse koolimaja tallu, kust ikkagi on õnnestunud sahwrist ära warastada wasttapetud 2 seinal rippuwat lammast.

Wastseliinas ja Saaluses rehepeks lõpukorral.

Wihmase sügise tõttu pikale weninud rehepeks Wastseliinas ja Saaluses haakab jõpule jõudma. Nüüd, kus pea kõigil rehed pekstud, wõib saada ka suuremat ülewaadet tänawusest saagist. Kuna wihmase suwe tõttu arwati wilja saawat palju wähem, kui waremail aastail, ilmnes nüüd aga hoopis wastupidist. Nii tera-, kui ka põhusaak on kõikjal parem mullusest.

Nowembri lõpu moratooriume

Wõrumaa põllupidajate wõlgade korraldamiskomisjon oma wiimasel istungil otsustas panna keeldused maksma järgmisil Wõrumaa talupidajail: J. Konsap ja S. Konsap — Toolamaa; J. Mõtsar — Werkora; Anette Sau — Koiola; Kr. Tiisler — Kõlleste; R. Tiwul — Wastseliina; E. Hallop — Kooraste; J. Lindsaar — Wastse-Antsla; M. Kalwu p. t. — Laswa.

Palwed lükati tagasi Artur ja Alma Jänesel — Haanja; J. Loortsal — Kasaritsa; Alfr. Jänesel — Haanja; Jüri Samarütli p. t. — Pindi ja W. Kungla — Loosi.

Toimetus lõpetati wõlgniku enda palwel Ernst Punniskil — Toolamaa.

Wõlgniku mittekõlmumise pärast lõpetati toimetus Joh. Tenno p. t. — Kõllestes.

Ilmub J. Koorti monograafia.

„Noor-Eesti" kirjastusel ilmub lähemal ajal Jaan Koorti monograafia. Raamat ilmuks R. Parise toimetusel umbes 10 trükipoogna suuruses „Noor-Eesti" 1910.-11. aasta ajakirja formaadis.

Teoses on pandud päämine rõhk pildimaterjalile ja antakse wõrdlemisi põhjalik ülewaade Koorti loodangust. Muu hulgas tuuakse teoses eelse ka J. Koorti maale, millise osa kunstniku loodangust seni wõrdlemisi wähe tuntud awalikkusele.

Teos sisaldab üldse 4 kolmewärwilist ja 2 ühewärwilist pilti eraldi kriitpaberil ning tekstis 20—25 pilti. Osa J. Koorti skulptuurist tuuakse tuplex trükis. Raamatu kaanel oleks mõni J. Koorti maali reproduksioon.

Teos ilmuks juba 1936. a. kewadel, hiljemalt aga märtsikuus. Pääle harilike eksemplaride ilmuks teoset 15—20 eks. luksuswäljaandes paremal paberil.

Maski- ja mardipeod maal.

Eel jõule läheb maal igal aastal hoogu pidutsemine. Esmajoones just maskipeod, sellejärele mardi- ja kadrisantide peod. Ka tänawu oli õige rohkelt maskipidusid, mõni aga ilma publikuta, nagu see juhtus Wastseliinas. Mardipeod on aga pea alati rohwarikkad, kuna see on just esmajärguline lõbu maanoortele.

Uus restoranipidaja Antslas.

Antsla Wabatahtliku Tuletõrje Ühnueks restoranipidajaks waliti Joh Moks, kes warem on restorani pidanud Waretus.

F-ma **G. Scher** Wõrus, Jüri t. 14, tel. 188.

1936. a. uudiseid

Pudukaup

KOOTUD KAUBAD

Palitu- ja ülikonnariided

valmisriided — mees-, nais-

Talimütse suurim valik Võrus

Karusnahku Kleidiriiet. Vill, siid jne.

Odavad hinnad.

Kino „Mars"

Esmaspäewal, 2. ja teisipäewal, 3. detf. 1935. a.

Jumalik näitlejanna Greta Garbo ja tema meeldiwaim partner Clark Gable nende parimas saksakeelses filmis

SUSAN LENOX

— tema langus ja tõus.

Grandioosne helidraama 12 osas. Selles filmis on Greta Garbol wõimalus lasta hiilgata oma ületamatuid näitleja-wõimeid.

II. Eesti kultuurfilmi ringwaade Nr. 49.

RA pidustused Tallinnas. Kirjanike wastuwõtt riigiwanema juures. RA pääaktus „Estonias"

Algus kell 8 õhtul.

Suuräri S. Judeikin ja P-del on tõesti kõige suurem valik ja kõige paremad valmisriided —

on lalause, mida kuulete tihti rahvalt.

Teadke,

et meie

valmisriided

on walmistatud asjatundlikult, vastupidavast materjalist, uuemate lõigete järele ja I järgu Tallinna rätsepate poolt.

Sellepärast ongi rahva tõekspidamine õige, et parim ostukoht valmisriiete alal on suuräri

S. Judeikin & Pd.

Jüri tn. 16.

Omad mudelid. Mitmekesisem valik.

ERILISELT ODAVAD HINNAD.

Pidage meeles! Ainult I järgu **kvaliteedi töö** rahuldab Teid **kestvalt** ning valmistab Teile alalist rõõmu. Sellepärast, ärge ostke kergemeelselt ning tutvuge enne ostmist meie **valmisriietega.**

Pölwas müüb

„Wõru Teataja"

üksikuid numbreid **G. Mühlberg,** wastu postkontorit.

Wajatakse kohe korralikku ja wiisnud

perenaise-abi

hää tasu eest. Pakkumised andmetega wanuse ja senise teenistuskoha üle ning aadress anda sõna „Töökas" all.

AUGUST LEPP

Wõrus, Tartu tänaw 9. Wastu turgu.

Kohale jõudnud suures walikus:

klaas- ja portselaankaubad, kohwi- ja lõunaserwiisid, roostewabad noad, kahwlid ja lusikad ning kõik alumiiniumkaubad.

HINNAD SOODSAD.

Austusega **A. LEPP.**

S. Heilig & A. Rosenblum

Jüri t. 20.

Pidage meeles!

Meie äris on rikkalikus walikus saadawal:

naiste talimantleid, meeste palituid, joped, naiste kleite jne.

Lahtist riiet: willane, siid, welwet jm.

Pudukaupu: käekotid, maco-pesu, talimütsid, suusa-pullowerid j. m.

Odawad hinnad!

Antsla Kodumajanduskooli

õpilaste tööde näitus

on kooli ruumes 7.—12 detsembrini, awatud k. 10—15.

Uus õppeaasta algab 15. jaan. 1936. a.

Kooliastumiseks nõuetaw sundalgkooli haridus ja wanadus mitte alla 17 a.

Awaldused ühes algkooli lõputunnistusega saata: Antsla, Kodumajanduskool. (Tel. Antsla 19). Kooljuhataja.

Täielik

raadioaparaatide ladu.

Suur walik

seina-, tasku-, laua- ja käekelli.

Kuld laulatussõrmuseid proow 585.

Hõbe ja roostewabu lauatarbeid. Kristallasju ja palju **teisi kingitusi.** Petrooleumi hõõglambid „A I D A", sukad ning osad. Ombluspastnad. Elektritarbed. Grammofonipladid ja -nõelad. Prillid, habemenoad, käärid jne.

Soowitab

kõige suuremas walikus wõimalikuma hindadega

Rud. Weske

kulla-kellalepaäri ja töökoda Wõrus, Jüri 16-a.

Ostan kulda ja hõbedat.

Jõulukinke suuremas walikus soowitab

August Taal'i äri

Wõrus, Tartu t. 15, kõnetr. 172,

nagu kristallnõusid:
karahwe, klaase, waase, puudritoose jne.,
hõbe suitsutoose, supi-, dessert- ja teelusikaid, kulpe ja pokaale,
kuld laulatuse- ja peadega sõrmuseid, riste, ristikette, käewõrusid jne.,
igasuguseid kelli, nahk-ilutöid jne.

Hinnad wäga soodsad.

Teatame

lugupeetud linakaswatajatele, et ostame kõrgema päewahinnaga

linu.

Wastuwõtmine iga päew.

Wõru Majandusühing.

Wõru Nahatööstuse ladu M. Goldberg

asub nüüd Tartu tän. 15 (end Kuuse kauplus)

OSTAB igasuguseid tooresnahku

Müüb: suurel ja wäiksel arwul pastla-, talla-, raag-, juht-, kroom-, shewrett-, platt-, woodrinahka ja igasuguseid **hobuserliisu, masinarihmu** jne.

Pargib: nahku juhiks, pastlaks, tallaks, kroomiks, raagnahaks, shewretiks, woodriks ja **lambanahka kasukate** jaoks

Hinnad wäljaspool igasugust wõistlust.

Majaehitajad Wõrus, tarwitage juhust:

müüa

Wõru ligidal, soowikorral kohaleweoga suuremal hulgal mitmesugust ehitusmaterjali soodsa hinna eest.

Kuiwa puumaterjali, prusse, talasid ja igasugustes mõõtudes kanditud palke.

Soodsad püstpalgi ehituseks. **Raudtalasid j.m.**

Kirjad: Werkora jaam, pk. 8.

O.-Ü. „DELTA"

mehaaniline plekitööstus.

Tallinnas, Laewa tän. 6, telef. 310-79.

Konserwiwabrikutele: kilu, sproti, skumbria,, sardiinide, silmude ja teiste konserwide ümarikke, owaal, koonus ja kandilisi toose.

Keemia- ja lakiwabrikutele: õlide, määrete ja lakkide kollonnesid ja purkisid.

Worstiwabrikutele: worsti ja liha plomme.

Tellimised täidetakse kiirelt ja korralikult. Hinnad wäljaspool wõistlust.

Juhatus.